

No: 1833 – Mahreç İşareti

TRABZON FANİLASI

Tescil Ettiren

FARUZ SOSYAL KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 20.06.2023 tarihinden itibaren korunmak üzere 30.03.2026 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1833
Tescil Tarihi	: 30.03.2026
Başvuru No	: C2023/000179
Başvuru Tarihi	: 20.06.2023
Coğrafi İşaretin Adı	: Trabzon Fanılası
Ürün / Ürün Grubu	: Fanila / Dokuma
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Faroz Sosyal Kültür ve Dayanışma Derneği
Tescil Ettirenin Adresi	: Yalı Mah. Alayoğlu Sok. Yüksel Apt. 5 B Ortahisar TRABZON
Coğrafi Sınır	: Trabzon ili
Kullanım Biçimi	: Trabzon Fanılası ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Trabzon Fanılası ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Trabzon Fanılası; ham pamuk kullanılarak üretilen, örme makinası ile dokunan ve beden ölçüsüne göre makas kullanılmadan tarak ile hazırlanan el işçiliğiyle işlenen ve süslenen faniladır.

Esnek ve yumuşak bir dokuya sahip olan Trabzon Fanılası %100 ham pamuktan üretilen 10/1 pamuk ipliği kullanılır. Trabzon Fanılasının yapımında 3 çeşit örgü metodu kullanılır:

Kaşkorse örgü: Genellikle üst beden fanila olarak kullanılır.

Selanik örgü: Alt ve üst fanilalarda, içliklerde kullanılır.

Atlet örgü: Erkek atletlerinde kullanılır.

Trabzon ilinde uzun bir geçmişe sahip olan Trabzon Fanılası yapılışı el işçiliği gerektirmesi itibariyle ustalık becerisi gerektirir. Coğrafi sınırın kültüründe önemli bir yere sahiptir. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Trabzon Fanılası üretiminde kalıp kullanılmaz. Beden ölçüsüne uygun olarak sıra ve ilmek sayısı dikkate alınır. Üretim hiçbir aşamasında makas ve/veya overlok makinesi kullanılmaz.

İstenilen genişlikte iğneler örme makinesinde örgü başlangıcı yapılır. Fanılanın uzunluğu ise sıra sayısı ile ya da mezura ile ölçülerek belirlenir. Sıra sayacı ile kaç sıra örüldüğü sayılarak daha sağlıklı bir sonuç elde edilebilir.

Trabzon Fanılası genellikle standart ölçülerde üretilir. Esneme özelliği ile birçok bedene uyum sağlar. Çocuklar ve büyük bedenler için ilmek sayısı duruma göre artırılıp azaltılarak farklı boyutlarda fanilalar üretmek mümkündür. İlmeklerin sayısını değiştirmek veya oyuntu (yaka, kol vb.) yapmak amacıyla ilmeklerin sayısını azaltma işlemine ilmek eksiltme veya ilmek kesme denir. İlmek eksiltmek için birden fazla ilmek bir ilmekmiş gibi birlikte örülerek ilmek sayısı azaltılır.

Geçmiş yıllarda kol oyuntusu yapılarak üretilirken günümüzde pek çok üretici tarafından kol oyuntusu yapılmadan üretilir. İstenildiği takdirde fanılanın modeli ve özellikleri göz önünde bulundurularak istenilen beden uzunluğuna ulaşıldığında, makinenin sağ ve sol tarafından belli sayıda ilmek eksiltilerek kol oyuntusu yapılabilir. Kol oyuntusu yapılırken kullanılan teknik belli sayıdaki iğnenin ilmekleri düşürülerek çalışmaz pozisyona getirilmesi ile gerçekleştirilir. Daha sonra bu ilmekler iğne veya tığ yardımı ile kapatılarak tutturulur.

Trabzon Fanılası istenilen uzunluğa ulaştığında yaka oyuntusu yapılır. Yaka oyuntusu yapılırken başın rahatlıkla geçebileceği genişlikte olmasına dikkat edilir. Dantel oyalı modellerde ise yaka oyuntusu yapılmayıp yaka açıklığı dantel yapılırken oluşturulur. Yaka oyuntusu yapılırken makinenin tam ortasından sağ ve sola eşit olması koşuluyla ilmek sayısı iğneden düşürülür ve iğne çalışmaz duruma getirilir. Daha sonra sağ ve sol omuz parçaları ayrı ayrı örülerek tamamlanır.

Trabzon Fanılası üretilirken zaman ve malzemedan tasarruf etmek amacıyla üreticinin tercihine bağlı olarak ön ve arka parça beraber örülebilir. Bunun için omuz parçaları örüldükten sonra, yaka oyuntusu yaparken indirilen ilmek sayısı kadar iğne tekrar çalışır pozisyona getirilir ve iğnelerin ilmek alması sağlanır. Yeni ilmeklerin düzgün

örülmesi için gerekirse yan ağırlıklar kullanılabilir. Yaka oyuntusunda bırakılan ilmekler daha sonra 1-2 sıra sökülür ve iğne ya da tığ yardımıyla temizlenir.

Bitmiş ürünü makineden çıkarmak için öncelikle ağırlıklar çıkartılır ve daha sonra iplik kopartılarak gergi sisteminden çıkarılması için sabitlenir. Örgü alt kısmından tutularak hafifçe çekilir ve örgünün makineden çıkması için kızaklar birkaç sıra hareket ettirilir. İlmeklerin tamamen düşmesi ve iğnelere takılı kalmaması gereklidir. Aksi takdirde ilmekler kaçabilir ve istenmeyen durumlar ortaya çıkabilir. Makineden çıkan örgü düzeltilerek dinlenmeye bırakılır.

Örgü makineden çıkarıldığında ilmekler açık durumdadır. Örgüler ürüne dönüştürülürken ilmeklerin kaçmaması için kapatılması gerekir. Trabzon fanilasında ilmekleri kapatma işlemi el ile yapılır. İlmeklere iğne geçirilerek ve kapatılarak sağlanırlar. İplik geçirilirken çok sıkı olmamasına ve esneklik payı verilmesine dikkat edilir. Örme işlemi tamamlandıktan sonra sıra, örülen parçaları birleştirme ve süsleme aşamasına gelir.

Trabzon Fanilasını elde yapılan birleştirme teknikleri ile dikilir. Makine ile yapılan birleştirme teknikleri kullanılmaz. Trabzon fanilasını dikiminde kullanılan teknikler; ilmek dikişi, kaynatma dikişi, makine dikişi, tığ ile birleştirme ve çırpma dikişidir.

Örülen parçalar dikkatlice bir araya getirilerek esnetmeden, çok fazla çekiştirmeden, çırpma dikişi ile dikkatlice birleştirilir ve son halini alır. Bu işlem için çoğu üretici etamin iğnesi olarak bilinen ucu küt iğneyi tercih eder. Çırpma dikişi kenarda çok fazla kalınlık oluşturmaması sebebiyle daha çok tercih edilir. Bunlardan farklı tekniklerin de kullanılması mümkündür. Ön ve arka bedenleri beraber örüldüğü için omuz dikişine ihtiyaç duyulur. Ancak bu parçalar ayrı örüldüğü takdirde çırpma dikişi ile omuz birleştirme yapılabilir.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Trabzon Fanilasını, Trabzon ilinde uzun bir geçmişe sahiptir. Coğrafi sınırın kültüründe önemli bir yeri vardır. Bu sebeple coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Trabzon Fanilasının tüm üretim aşamaları coğrafi sınırdaki gerçekleşir.

Denetleme:

Denetimler; Farez Sosyal Kültür ve Dayanışma Derneği koordinatörlüğünde; Trabzon Esnaf ve Sanatkarlar Odasından, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odasından ve Farez Sosyal Kültür ve Dayanışma Derneğinden konuda uzman birer kişinin katılımıyla 3 kişiden oluşan denetim mercii tarafından yapılır. Denetimler düzenli olarak yılda bir defa, ayrıca gerekli görülmesi ve şikâyet halinde ise her zaman gerçekleştirilir.

Denetim mercii tarafından; Trabzon Fanilasını üretiminde kullanılan araç-gereçlerin ve malzemelerin uygunluğu, üretim metoduna uygunluk ile Trabzon Fanilasını ibaresi ile mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu denetlenir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.